

Kwart van de kinderen heeft psychische problemen

Te weinig hulp na adoptie uit het buitenland

In de Nederlandse adoptiegezinnen belanden steeds minder baby's in de wieg. Volgens de jongste gegevens van het ministerie van justitie is het adoptiekind steeds ouder bij aankomst. Een zorgelijke ontwikkeling, zegt hoogleraar Hoksbergen.

Door Helma van den Berg

Utrecht/Den Haag - Ervaring heeft geleerd dat kinderen die op latere leeftijd naar Nederland komen, door verwaarlozing en schokkende gebeurtenissen meer problemen kunnen hebben. Deze kinderen en hun adoptieouders hebben specialistische begeleiding nodig.

Dat stelt René Hoksbergen, hoogleraar adoptie van Universiteit Utrecht. Ook geadopteerde leerlingen en de groeiende groep kinderen die allerlei handicaps hebben hebben extra begeleiding nodig. Die ontbreekt nu al veelal. Voor kandidaat-ouders van een buitenlands adoptiekind is in Nederland een cursus bij het bureau Voorlichting Interlandelijke Adoptie (Via) wettelijk verplicht. De zes bemiddelingsbureaus voor adoptie zijn verplicht het eerste jaar nazorg te bieden. Die varieert van twee bezoeken door vrijwilligers van een klein bureau tot meer frequente begeleiding door een maatschappelijk werkster van de grootste organisatie, Wereldkinderen.

Veel te weinig zegt Rob Schrijnders van Landelijke Loga. „De meeste problemen met het kind beginnen in de puberteit. Bovendien zet ik bij de kwaliteit van de nazorg grote vraagtekens.” Sinds interlandelijke adoptie ruim een kwart eeuw geleden op grote schaal werd geïntroduceerd, is Nederland meer dan 20.000 kinderen van buitenlandse afkomst rijker. Een kwart van hen is korte of lange tijd voor problemen van psychische aard behandeld.

Hoewel officiële cijfers ontbreken, praten onderzoekers en hulpverleners nu over een 'groeijende groep ernstige probleemgevallen'. In opvangcentra voor jongeren, justitiële instellingen, psychiatrische ziekenhuizen en het leger worden steeds meer geadopteerden met 'ernstige persoonlijkheidsstoornissen' gesignaleerd. Inmiddels zijn er zelfs inrichtingen, exclusief

voor geadopteerden in Almelo, Hoenderloo en Ellecom te vinden. Voor de ouders die te maken hebben met problemen rond adoptie is er behalve Nerva, een werkgroep van Wereldkinderen, de onafhankelijke landelijke oudervereniging Loga. Volgens Loga-voorzitter Schrijnders, zelf vader van zeven adoptiekinderen en een pleegkind, zijn die problemen immens. „Ouders belanden er zelfs blijvend in de wao door. Zo ingrijpend kan het leven met een emotioneel gehandicapt kind zijn. Velen tobben ook jaren alleen voort. De specialistische hulp die deze gezinnen nodig hebben, is soms heel moeilijk te vinden.”

Loga maakt momenteel een grote toeloop mee. Tot drie jaar telde de vereniging met komende en gaande leden een constant aantal van circa honderd gezinnen. Nu is het aantal van 300 gepasseerd. Volgens Schrijnders ondermeer door de groeiende problemen in adoptiegezinnen.

„Het is de hoogste tijd voor veranderingen. Voor zover we nu weten, gaat het met 75 procent van de adoptiekinderen goed. Door de hogere leeftijd van de kinderen die nu komen, kun je straks een lager percentage verwachten. Maar elk probleem dat voorkomen had kunnen worden, is er een te veel.” Schrijnders benadrukt dat adoptie geen vorm van gezinsuitbreiding of -vorming is; „Adoptie is, net als de pleegzorg, een vorm van jeugdhulpverlening.” Hij pleit voor specialistisch onderzoek van het kind in het land van herkomst. Zodat bekend is of het kind in een gezin kan opgroeien en, als dit het geval is, ouders weten welke verwachtingen zij kunnen koesteren.

„Nog te vaak komt het voor dat gegevens van het kind absoluut niet kloppen, dat handicaps verzwegen worden.”

Verder wil de Loga-voorman een onafhankelijke adoptie-hulporganisatie, ondergebracht bij het ministerie van VWS, en een klachtenregeling waardoor diensten die niet goed functioneren, bijgestuurd kunnen worden.

Hoksbergen gaat een stapje verder. Hij pleit voor het geleidelijk stoppen van interlandelijke adoptie en het stimuleren van lokale adoptie. „Steeds meer blijkt dat kinderen

Van een onzer verslaggeefsters
Utrecht

De gemiddelde waarop buitenlandse kinderen voor adoptie naar Nederland komen stijgt.

Dat blijkt uit recente gegevens van het ministerie van justitie. Uit ervaring en wetenschappelijk

'Adoptiekind steeds ouder'

ke onderzoeken blijkt dat adoptiegezinnen daarmee meer kans lopen op problemen. Van de 825 kinderen die vorig jaar voor adoptie naar Nederland zijn gekomen is de gemiddelde leeftijd

hoger dan in vroeger jaren. Ten opzichte van 1994 is het aantal kinderen van één tot drie jaar meer dan verdubbeld.

In de leeftijd van vijf jaar en ouder zijn er ruim 33 procent meer

gekomen. Van de 825 kinderen kwamen er 108 met twee, drie of vier zusjes op broertjes tegelijk in hetzelfde gezin.

Volgens René Hoksbergen, hoogleraar adoptie van Universiteit

Utrecht en Rob Schrijnders van de Landelijke Oudervereniging Gezinsproblematiek Adoptie is dit een zorgelijke ontwikkeling.

Iets oudere kinderen kunnen door verwaarlozing en schokkende gebeurtenissen in het geboorteland emotionele stoornissen hebben opgelopen.

Koreaanse kinderen bij aankomst op 20 juli 1975 op Schiphol. Sinds interlandelijke adoptie ruim een kwart eeuw geleden op grote schaal werd geïntroduceerd, is Nederland meer dan 20.000 kinderen van buitenlandse afkomst rijker. (Foto A. Winter)

aan hun geboortegrond en familie blijven hangen. Landen die zich ontwikkelen, moeten inzien dat kinderen daar moeten blijven. Onze adoptie-organisaties hebben nu de belangrijke taak om hun kennis over te dragen. Om ook in andere landen een positief klimaat voor adoptie te helpen creëren, zoals inmiddels in Griekenland het geval is. En nu ook met projecten in India wordt geïntroduceerd.”

Directeur Albert de Haan van Wereldkinderen zegt de problemen te onderkennen. „Wij hebben onze les geleerd. Adoptie is zeker niet zonder risico. Dat geldt met name voor de kinderen die op wat oudere leeftijd komen. Toch zijn heel veel ouders in staat om kinderen met een achterstand in hun gezin op te nemen, als zij van te voren maar exact weten wat hen te wachten staat. En dat traject moet verbeterd

worden. De informatie van het kind uit het land van herkomst moet kloppen.”

Nazorg en begeleiding van adoptiegezinnen door Wereldkinderen en Werkverband Adoptieazorg (WAN) stokken volgens De Haan door bezuinigingen van justitie. „Diverse projecten zijn om die reden afgewezen. Maar in feite zouden wij, net als de reguliere jeugdhulpverlening, hiervoor onder het

ministerie van welzijn moeten vallen.”

Justitie noch Wereldkinderen denken aan het stopzetten van buitenlandse adoptie. Justitie laat WK momenteel een beleidsplan opzetten om te voldoen aan de nieuwe wereldwijde normen voor adoptiebemiddeling.

Adoptie, ook van iets oudere kinderen, is voor De Haan nog steeds een goed alternatief voor hen die in

eigen land geen toekomst hebben: „Anders zou ik vandaag nog met dit werk stoppen. Maar we zouden misschien wel eens moeten afstappen van het idee dat gezinsvorming een recht is waarin Wereldkinderen altijd moet voorzien. Als adoptie puur in het belang van het kind is, zal de Raad voor de Kinderbescherming die ouders voor adoptie goedkeurt, meer moeten kijken of die ouders die taak aankunnen.”